

[Handelsministeren.]

tidspunktet nu er foreslået at være 1. januar 1968 for at følge patentlovsforslaget.

Forslaget vedrørende loven om arbejdstageres opfindelser skyldtes oprindeligt denne lovs forskrift om, at den skulle forelægges det høje ting til revision i folketingsåret 1965-66.

I det udvalg, hvortil forslaget efter 1. behandling i folketinget blev henvist, fremhævede et flertal, at man var i tvivl om, hvorvidt loven kan anses for at være tilfredsstillende på alle områder, og man var derfor betænkelig ved at frafalde kravet om revision, men foreslog, at det i stedet bestemmes, at loven skal forelægges folketinget til revision i folketingsåret 1971-72. Da jeg har kunnet tiltræde dette, er forslaget ændret i overensstemmelse hermed.

Med disse bemærkninger skal jeg herefter anbefale lovforslagene til det høje tings villige behandling.

Ministeren for familiens anliggender (Camma Larsen-Ledet): Hermed skal jeg tillade mig for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om husmoderafløsning.

Siden 1949, da der første gang blev lovgivet om husmoderafløsningen, har denne bistand til hjemmene fået stadig større betydning, idet det ofte er nødvendigt for et hjem i forbindelse med en fødsel eller i tilfælde af sygdom at få hjælp udefra. Ved den sidste ændring af loven i 1963 tog man det skridt at fastsætte, at alle kommuner skal have en husmoderafløsningsordning fra den 1. april 1968. Det skete med loven af 24. april 1963, der også indeholder en bestemmelse om, at loven skal optages til revision i folketingssamlingen 1967-68.

Det er for at opfylde denne forpligtelse, jeg hermed fremsætter forslag til en ny lov om husmoderafløsning.

Det har vist sig, at loven af 1963 stort set giver det nødvendige grundlag for at skabe en tilfredsstillende husmoderafløsningsordning i kommunerne.

At lovgrundlaget findes, betyder imidlertid ikke, at ordningen alle steder virker helt

tilfredsstillende. Der er ikke husmoderafløser nok rundt i landet. I en del kommuner skulle årsagen være den, at lønningerne er for lave. I den anledning vil jeg gerne understrege, at lønnen afhænger af de aftaler, der træffes af kommunerne eller deres organisationer. Heri ligger, at det er kommunerne, der fastsætter lønningerne.

Det er rigtigt, at der fra statens side lægges loft over de beløb, der kan anmeldes til refusion, men heri ligger ikke regler om lønnens egentlige størrelse.

Personligt tror jeg, at der vil kunne skabes større fasthed i husmoderafløsningsordningerne, om man gjorde undervisningen af husmoderafløserne obligatorisk. Efter forhandlinger, der er ført til forskellig side i ministeriet, synes tiden dog endnu ikke moden til at stille krav herom.

I den nugældende lov forudsætter kravet om bistand af en husmoderafløser en rekvisition fra en læge eller jordemoder. Reglen bibeholdes i de tilfælde, hvor husmoderafløserne skal varetage de huslige arbejdsopgaver i hjemmet.

Det nye i forslaget er, at en husmoderafløser kan udsendes som børnemedhjælper uden rekvisition i de tilfælde, hvor der skal føres opsyn med et sygt barn i højst 4 dage. Søges hjælpen udvidet, kræves lægerekvisition.

Ordningen er tænkt etableret for at kunne yde en øjeblikkelig hjælp til den enlige forsørger eller i de tilfælde, hvor begge forældre på grund af arbejde må være fraværende fra hjemmet.

Som husmoderafløserordningen fungerer nu, kan 14 dages reglen for hjælp kun undertagelsesvis strækkes ud over dette tidsrum. Denne bestemmelse søges nu lempet, således at hjælpen kan ydes ud over de 14 dage, når der skønnes behov herfor.

Bestemmelsen om, at hjemmehjælpere kan deltage i kursus for husmoderafløserne, er taget ud af loven, idet jeg mener, den hører hjemme i loven om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. Der er netop fremsat forslag om en ny omsorgslov,

[Ministeren for familiens anliggender.]
og bestemmelsen om hjemmehjælpere vil kunne optages i forslaget ved et ændringsforslag.

Jeg går ud fra, at de kommuner, der endnu ikke har indført husmoderafløsning, snarest vil gøre det, og jeg kan her henvise til, at det kan være en naturlig opgave for flere kommuner at slutte sig sammen om en fælles ordning, og kan også pege på, at de regler, der gælder om garanteret mindstelen for husmoderafløserne, skulle hjælpe til at fastholde en kreds af personer, der står til rådighed for opgaven.

Jeg kan i øvrigt henvise til selve lovforslaget og til bemærkningerne til forslaget og skal hermed anbefale forslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Jeg skal samtidig fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse*. (*Støtte til mødre i forbindelse med fødsel*).

Denne lov, der er gennemført i sidste folketingssamling, er jo endnu ikke trådt i kraft, idet det først skal ske samtidig med bestemmelserne om kildeskat den 1. januar 1969.

Under behandlingen i folketinget af forslaget til loven ønskede folketingsudvalget forskellige forhold undersøgt med henblik på ændringer af loven, som skulle træde i kraft samtidig med de bestemmelser, der allerede er gennemført.

Et af de spørgsmål, der skulle undersøges nærmere, var muligheden for at give bedre regler om støtte til en moder efter en fødsel.

Det har i de senere år været drøftet, om man bør give en moder mulighed for at blive i sit hjem for at passe sit barn en vis tid efter fødslen.

For at få spørgsmålet belyst har der under ministeriet for familiens anliggender været nedsat et udvalg, som har afgivet en betænkning.

Når man skal vurdere, hvor vigtigt det er, at en moder i den første tid af et barns liv selv kan tage sig af det, er der flere hensyn at tage i betragtning. Den lægevidenskabelige og psykologiske sagkundskab skønner, at den nære kontakt i den første tid af barnets liv mellem moder og barn er af størst betydning.

Men på den anden side bør den moder, der selv må tage arbejde uden for hjemmet,

næppe være borte fra arbejdet i lang tid, da hun herved risikerer at få en isoleret stilling og få vanskeligt ved senere at indpasses i arbejdsmarkedet. Man bør derfor næppe i almindelighed skabe regler, der i længere tid holder moderen borte fra sit arbejdssted.

Det forslag, jeg her fremsætter, foregiver ikke at være den endelige løsning på spørgsmålet om, hvad man fra samfundets side bør gøre for en moder i tiden efter en fødsel.

Forslaget går ud på at give den enlige moder mulighed for i 4 måneder efter et barns fødsel at blive i sit hjem for at tage sig af barnet, idet hun får ret til en ydelse, der svarer til enkepensionen med pensionstillæg og med tillæg af det beløb, som forskudsvis kan udbetales af det offentlige som faderens bidrag til en moder før og efter fødslen. Med den hjælp skulle moderen være i stand til at klare sig i den første tid. Hun vil jo i anledning af selve fødslen få moderskabsydelsen på 600 kr. og til barnets forsørgelse få børnetilskuddet og faderens normalbidrag til barnet.

Det er meningen, at den enlige moder i tiden efter fødslen så vidt muligt skal tage stilling til, hvorledes hun fremtidig skal klare sig selv og forsørge barnet; og for at hun kan få hjælp i sine overvejelser, er det efter forslaget pålagt det sociale udvalg at give moderen vejledning om, hvor hun kan få råd med hensyn til sine personlige og økonomiske forhold, og hvilke muligheder der foreligger for uddannelse og for hjælp hertil. Det sociale udvalg kan måske selv give moderen den nødvendige bistand, men bør ellers henvise til anden hjælpeinstans. Efter forslaget skal det sociale udvalg, når det skønnes ønskeligt, optage forhandling med revalideringscentret, arbejdsanvisningen eller mødrehjælpen, om moderens uddannelse, omskoling eller beskæftigelse. Denne regel svarer til en bestemmelse i enkepensionsloven.

For at understrege betydningen af, at moderen anvender tiden til at forberede sig til at klare sig efter udløbet af 4 måneders perioden, bestemmes det, at det er en forudsætning for at modtage ydelsen efter loven, at hun i givet fald følger anvisninger, som en hjælpeinstans bibringer hende.

Er der tale om en enlig moder, som har et arbejde, og som måske i tiden omkring fødslen modtager dagpenge, vil hjælp efter den